

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Az országos pártok és a népgyűlések.*)

Szomborban azon mozgalommal, mely a budapesti népgyűléssel tényleges kezdetét vette, érdekes és tanulságos megfigyelni a magyar párttestületeknek magatartását.

A függetlenségi párt viselkedése, az ő szempontjuktól itélve meg, egészen korrekt, vagy legalább is következetes. Ok hitvallásuk hiszekegyében első helyen emlegetik az önálló magyar hadsereg szükségét s így csak hívek maradnak önmagukhoz akkor, midőn a céljukra előnyösen kimagyarázható katonai ballépéseket népgyűlésileg taglalgatva, közvetlenül ugyan a »megsértett nemzeti becsületnek« elégtételt, de közvetve az ő pártzslójuknak minél számosabb híveket toboroznak.

Az tehát teljesen érthető eljárás, ha a függetlenségi párt a fölmerült esetek alkalmából népgyűlésezik s annyira elfoglalja a kezdetben pártonkívülinek jelzett tért, hogy lassankint immár az egész tüntetések az ő kizárólagos égése alatt folyjanak.

Az ország kormányát támogató hatalmas szabadelvű párt, melynek az ország közvéleménye már négy választás alkalmával bizalmat és többséget szavazott, kezdetől fogva nem értett egyet azokkal, kik a Janszki-ügynek újabb nemzetietlen fordulatáért az orvoslás módjával s eszközeivel oly utat választottak, mely lépten-nyomon csak a kérdés elmérgesítésére vezet, kibontakozással vagy kiegyenlítéssel nem is kecsegtet. És amily határozottan konstatálta a szabadelvű párt sajtója, hogy nem szabad a nemzet eleven testébe katonai erőszakkal beletró szálkát: ott meggyülemelni hagyni, éppen olyan tapintatosan s felelősségéből folyó óvatossággal figyelmeztetett, hogy egy oly tényre, melyet a fenálló alkotmányba ütközőnek tartunk, ne feleljünk olyan aspirációkkal, melyek még elesebben ellenkeznek államunk jelenlegi alaptörvényeivel. Ily felfogás mellett nem az utcán, nem a tömeg lármájában, nem elérhetlen jelszavakkal, hanem a parlamentben, az alkotmány betűjének és szellemének illetékes őrei, az ország atyái előtt és között vélte kereshetni a nemzeti közvéleménynek kimaradhatatlan megnyugtatóát. Másrészt teljes garanciát tekintvén a szabadelvű párt vezérének, Tisza Kálmánnak, ismeretes kárhóztató szavait, és azokból a világos következtetéseket az újabb fejleményekkel szemben teendő lépéseire megnyugtató előérzettel levonhatván: sem ildomosnak, sem a pártfegyelem fogalmával megférőnek nem találta azt, hogy addig, míg a nemzet megnyugtató-sára illetékes felsőbb körökkel tárgyalás nem s folytatott, illetéktelen tényezőket hozzon igazalomba, amelyektől orvoslás és a félreértések végleges megszüntetése ugyse remelhető.

A mérsékelt ellenzék, mint mindenben, ugy most is, a politikai chameleonok gyülekezését mutatja.

Ők nem biznak Tiszában, perhorreskálják a függetlenség alkotmány módosító terveit a hadsereg iránt, a Hentzi-szobor megkoszoruzását illető philippikában gróf Apponyi egyenesen túllícitálta Tisza Kálmánt.

Hanem azért a mozgalomhoz mégse csatlakoznak.

Hol itt a következetesség? Hol a logikai álláspont?

Tiszánál bátrabbaknak, a függetlenségiéknél szolidabbaknak akarnak látszani; és mikor itt a legjobb alkalom arra, hogy egy népszerű kérdésben állást foglaljanak: megint nem tudnak egyebet a velük egyidős fogásnál, a lavirozásnál.

Vagy hol van gróf Apponyi, a nagy politikai repülő szónok? Hol a véres adókönyvek

*) Budapestről, egyik kiváló országos emberünkől kapjuk az alábbi becses sorokat. Szerk.

lelkes körülhordozója? Aki érdemesnek találta az új országház drágaságával körüljárni Tolnát-Baranyát, az nem találja szükségesnek a nyilatkozást, a nyílt állásfoglalást most, mikor az egész nemzet az alkotmány veszedelmét látja mutatkozni?

Nem is hiszik, t. földiek, hogy hol van.

Hát külföldön nyaral öhosszusága, azon nemes földaton törvénnyel, hogyan lehetne az alulról és felülről megkukatatlannak tapasztalt Tiszát oldalról — bécsi körök segítségével — megingatni.

Igen, Apponyi gróf, budapesti beavatott körök tudomása szerint, mostanában folyton a bécsi katonapárttal s a Belcrediékkel, Schmerlingekkel és a »Vaterland« reakcionárius híveivel suttog, tárgyal, értekezik és puszkodik. Azokkal, akik gyaníthatólag okai annak, hogy a magyar ebben a különben csendes munkaidőben nyugtalanodik. Azokkal, akiket híres nagy beszédében az alkotmány tőrészeinek nevezett.

Ez az oka és magyarázata annak, hogy a mérsékelték megint laviroznak.

A nemzet ezt látja és megjegyzi magának, hogy akik ilyenkor Bécsbe járnak el orvosgáért és tanácsért, majd hiába akarják jövőre onnan betolni Budapestre az országházba az új trójai falovat . . . br.

Délszláv ábrándok.

Hogy egy montenegrói politikus agyában az Oriens-problema kifejlődése, de különösen a Balkán kérdés megoldása, mint tükröződik vissza, arról némely érdekes felvilágosításokat nyújt a »Wiener Allgemeine Zeitung« egyik szerkesztőjének, a jelenleg Bécsben tartózkodó montenegrói kultusz-miniszterrel, Pavlovics Jánossal való beszélgetése.

Mindenesetre Pavlovics ur a régi példabeszédet annyiban meghazudtolja, amennyiben netán saját hazájában politikai profétának tartatnék, hogy a külföldön ilyenek ugyan el nem ismertetik. Azonban az is igaz, hogy Pavlovics urnak, a részben több, mint merész fantáziájára mutató következtetése magassabb igényre tarthatnak számot és pedig azért, hogy a montenegrói fejedelem érdeklött szerkesztőtársat a politikai beszélgetésre való nézt Pavlovics miniszteréhez utasítá.

Némely bevezető kevésbé fontosabb szóváltások után így szólt a miniszter:

»A berlini szerződés megkötése előtt és után, csakugyan bizonyos neme a kompromisszumnak kíséreltetett meg a Balkán-félszigeten az orosz és osztrák érdekek között. Főalapgondolatja volt pedig ezen kompromisszumnak a Balkán-félszigetnek hatalmikor tekintetében való ideális megosztása, úgy hogy annak keleti része az orosz; annak nyugoti része pedig az osztrák-magyar hatalmi sphaera alá esendett vala. Mint ilyen ideális határvonal, a két hatalmi kör között, azon vonal tervezett, mely északról délnek vonva a Balkán-félszigeten, Szerbiának keleti részét érintette volna s amelyet a Struma-folyótól egész az aegai tengerig tovább huzva gondolhatunk el magunknak. Ezen mindenestre ideális határolása a hatalmi sphaeráknak, nem felelt még meg az eszmék világában sem, a tényleges politikai körülményeknek a Balkán-félszigeten; mert Szerbia és Montenegro egész határozottsággal az orosz hatalmi sphaera felé gravitáltak. De ezenkívül ezen osztály minden elgondolható érdekek szolgált, csak nem a legközelebbi érdekelteknek t. i. a Balkán államoknak maguknak, úgy hogy ezek előbb vagy utóbb és annyira, amennyire ez csak lehetséges volt, egész határozottsággal ellene állást foglalandottak.

Szerbia, hol a nemzeti szellem fölülre le-

felé, a történelemben eddigelé nem létezett módon, korrumpálva lett: az utóbbi években ugyan az osztrák-magyar hatalmi sphaera vonatta magát, miután az Obrenovics dinasztia a királyi cím a többi hatalmasságok pedig más eszközök által azt engedékennyé tették. De hát Szerbia, királysággá lett emeltetését saját függetlenségének teláldozásával (?) vásárolta meg; mert hát Szerbiának politikáját nem az ő kormánya csinálja; hanem Bismarck herceg az ő közvetítő embereivel Bécsben, most Kálnoky által; és Szerbiában nem Milán király, hanem Khevenhüller uralkodik. Ugy csak az mondatik, hogy az utolsó szerencsétlen háboru Szerbia által, Ausztria-Magyarország akarata ellenére kezdetett meg; de én az ellenkezőt hiszem, dacára, hogy Bécsben jól tudták, miszerint a háboru így vagy úgy előnyösen nem végződhetik. Éppen a monarchia érdekében van, hogy Szerbia és ezzel az egész szerb elem időről időre gyöngitessék! Azért kergették Szerbiát háboruba 1876-ban is, amely a Djuniszi katasztrófával végződött is; az utolsó háboruban is Bulgária ellen, mely a szlivnicai katasztrófára vezetett. Szerbia ezen külpolitikájának iránya tehát éppen diametrális ellentétben áll a Montenegroval, a mely a szerb elemnek megerősítése és egyesüléseben találja üdvét. Bármit is mondjanak Szerbiában a szerb államidea megvalósítása tekintetében, csak károsítják azt s ennek valósítását csakis Montenegro vihethi keresztül (?) a miért is én azt kívánom, hogy a szerb Szerbiában mielőbb és intensive amint csak lehetséges: »montenegróiasittassanak.« S ennél természetesen nincs kifogásom a szerb nép, mint olyan ellen, hanem csakis Milán ellen, a kinek tagadhatlan tehetsége sajna! a szerbek kárára s nem javára vezet.

A szerb elem egyesülése természetesen nem gondolható (?) ha Bosznia és Hercegovina tartósan Ausztria-Magyarországhoz csatolatnák. Kállay politikája már most arra megy ki, hogy egykor nemcsak Bosznia és Hercegovina, hanem még Szerbia is Magyarországé legyen. S ez éppen ellenkezője a szerb államideának és ezért áll föltétlenül Montenegro Oroszország mellé, mely ha ütni fog a döntés órája: a szerb elem egyesülése mellé kell, hogy álljon, mert minden tradíciója szerint és saját érdekénél is fogva, másképp nem is tehet és nem is szabad tennie. Ha azonban Ausztria-Magyarország egy valódi foederatív(!) államná alakulna át, akkor más volna a balkáni államok jövő magatartása is! Akkor a monarchiához, mint szabad önálló államok biztosított saját nemzeti kifejlődésekkel hozzácsatlakozhatnának. De hát a magyar chauvinizmus (!) a monarchiai szomszéd népeknek szabad kifejlődését absolute nem engedi meg (?) és így nem marad nekik más választásuk, mint ma vagy holnap, de Oroszország aegise alatt az Adriától egész a Fekete tengerig homlokállást foglalni Ausztria-Magyarország ellenében. Tehát Montenegro, Bosznia és Hercegovina, Bulgária és Oláhország, mind (?) Oroszországgal fog tartani a monarchia ellen, mihelyt az absolute kibékíthetlen érdekelleniség a két császári birodalom közt egymásra ütődnek és Ausztria-Magyarországnak előbb vagy utóbb fel kel adnia Bosznia és Hercegovinát.

A valósgos Balkán-félszigeten csak három államalkotó elem létezik, s ezek: a szerbek, bulgárok és görögök. Az albánok e tekintetben absolute nem számítanak. Ezek területe a jövőség szerbjei és a görögök közt osztandók fel. A mohamedán elem vagy kivándorol, vagy kihál. Mert sem életerejé nincs fenntartani magát, sem képessége nincs, hogy az európai kulturához csatlakozzék. És így fog aztán a Balkán félsziget ideális osztása a jövőben egészen lényegesen másképp megalakulni, mintsem ama bizonyos kompromisszum szerint, a melynek a lehetetlen békés egyezkedést kellene Oroszország és Ausztria-Magyar-

szág között közvetítenie. Nem szabad két részre a Balkán félszigetet mintegy erőműveleg megosztani, hanem három részre; és pedig egy szerb, egy bulgár s egy görög részre. S ezen területek közt a határvonalak következőképp gondolhatók: a Dunától Viddin szomszédságában délre a jelen szerbiai keleti határ hosszában egyrészről; aztán a Balkán félszigeten keresztben nyugotról keletnek, körülbelül Durazzótól Konstantinápoly iránt; vagy inkább Kavala iránt másrészről. Az utolsó vonalnak az előbbivel az Ochrida tenger tájékán kellene találkoznia úgy, hogy Viddin, Durazzo és Kavala, e három osztályvonal az Ochrida-tenger medencéjében találkoznának, és a szerbek, bulgárok és görögök területei véletlenül ethnografiai kiterjedésüknek megfelelőleg egymástól el is választódnának.

• És Konstantinápoly?

• Konstantinápolynak a megfelelő területtel szabad kikötőnek kell lennie. . .

• Hát ez, minden esetre egy osztrák-magyar kompromisszumú ideával teljesen ellenkező osztózási program; és talán csak egy, vagy talán még több európai háború által valószínűleg meg csupán, amelyekben egyrészről Oroszország, Franciaország és Olaszország; és a Balkán államok, másrészről meg: Ausztria-Magyarország és Németország állanak szemben, amíg Angolország legvalószínűbben passivé viselné magát és Törökország nem is lesz számba vehető?

Azonban szerencsére eme rémséges összeütközése a kibékíthetetlen európai érdekellenes törekvéseknek az európai Oriensben: kevésbé vagy többé a távoli jövőnek kérdése lehet csak, amíg mostanra mindenki csakis arra ügyel, hogy konsolidálja, összeszedje és erősítse magát. Montenegró legvalószínűbb magán minden bizonnyal igen távol van attól(?) hogy a legkevésbé is veszélyeztesse az európai békét; vagy hogy netán Ausztria-Magyarországnak ne lenne a legloyalisabb(?) és legszerződéshűbb szomszédja. . . De hát afölött semmi csalódnának nem szabad magunkat odaadnunk, hogy a midőn a dolgok ereje az elhatározás óráját előidézi: Montenegró a mai Ausztria-Magyarország ellenének táborában foglenni. Azonban ez nem akadályozza azért semmiképp, hogy oly soká, amint csak lehetséges a lehető legjobb(?) szomszédságot tartsa fenn. Hát tényleg az utolsó török háború óta, csakis saját konsolidációjának él úgy az anyagi, mint a kulturális téren. Montenegró csak utakat épít és új városokat alapít; kibővíti a régiakat, előmozdítja a földművelést, iskolákat-iskolákra hív az életbe; megkísérli ő is egy kézmű- és egy műipargyárt megállapítani; röviden ő csak a béke(!) műveinek él; és ezt akarja is tenni, amíg ez csak lehetséges lesz. Montenegrótól tehát absolute egyáltalán nem is kell félni a keleti kérdés megbontása miatt, sőt inkább Montenegró, mint mindig is ez ideig tette(?) a legvégső pillanatig visszatartandja magát, mert hát az utolsó háború terheit is nehezen viseli, és a békét is inkább igényli, mint egy más jobban szituált tartomány. *

Ime tehát ezen szellemben beszélte ki magát a montenegrói miniszter. S vajon ebben csak saját subjektív nézetét hozta-e napfényre? vagy pedig az irányadó montenegrói körök nézeteinek adott kifejezést? azt az intervielő szerkesztő nem tudja megítélni. A minisztert beszélgetés végével megkérdezvén az iránt: vajon Nikola fejedelem a kifejezett nézeteket ismeri, osztja-e? ez azt felelte egynemely vonakodás után, hogy azokat ugyan a fejedelem ismeri; de ő, a miniszter nem tudja, hogy azokat elfogadja-e a fejedelem. A közlő szerkesztő azonban ismételve azt jegyzi meg erre, hogy Nikola fejedelem badeni tartózkodása idejében őt határozottan a kultuszminiszterére, Pavlovics Jánosra utalta, midőn éppen arról volt szó, hogy a feketehegy fejedelmétől Montenegró politikája fölött valamely felvilágosítást nyerjen. *

Mielőtt a fenti közleményekhez alkalmilag mi is részletesen is hozzászólhatnánk, ezuttal sem tartóztatjuk magunkat, hogy az intervielő eredményéhez már most is egész általánosságban hozzá ne szóljunk:

A szlávok erős fantáziája már onnan is kitetszik, hogy ők tartják magukat a jövő emberiség legifjabb népének, amennyiben azon nézetből indulnak ki, hogy miután az ősi latin és német népek immár megöregedtek, (?) nem is alkalmasak többé arra, hogy az emberiséget mind fizikailag s mind szellemileg regenerálják; így csak a szlávok van arra hivatva már legnagyobb kiterjedésénél is fogva,

hogy a világot csak ő uralja; s a kik közöttük élnek s némi állami funkciót is végeznek: ezeknek semmi sietősebb dolguk is ne legyen, mint ezen nagy és erős faj uralmát ne csak elismernék, de abba belé is olnadni siessenek; mert különben legfőbb nemzetük — az orosz majd tesz róla, hogy ne csak Ázsia, hanem egész Európa is megismerje a kancsuka igazságot osztó hatalmát és a műveltség eddigi hordnokai — az angolok, németek, franciák, olaszok s a csekélyszámu büszke magyarok is, meg is sirassák eddigi dicső multjokat; mert hát Strossmayer szerint is »az egy akol egy pásztor« népe csak a szláv lévén, az eddigi műveltség funkcionáriusai — az angolok, németek, franciák, olaszok s ezek többi rokonai s a magyarok nem egyébre valók voltak, mint hogy csak a nagy szlávok utjait készítsék elő s miután ennek immár megjött az érettségi (?) ideje s ez már Nagysándori világ-elfoglalási mániában tör ki: a kicsiny Macedóniát, Nagy Sándor szülőföldjét is megdávva tegye. No lám! hát ez az oka a muszka bulgárellenes magaviseletének; és hogy a montenegróiak is nagyobb szerepre vágyakoznak s hogy a Balkán-félsziget megosztásában előzőleg mégis a bulgárok és görögökre is reflektálnak, de a szerbekre éppen nem; kiket Milán mellőzése már is a magukénak dekretálnak. Mert hát Montenegró kicsiny a montenegrói nagy álmódásoknak, mint kicsiny volt Macedónia is a kicsiny — Nagy Sándornak — az onnan van, mert ők Pavlovics kultuszminiszter szemüvegén nézve, úgy látják a szlávok dolgait legjobban elintéztnek, ha nem a művelt Európára támaszkodnak, hanem az orosz atyimra, ki aztán nemcsak hogy előzőleg segíteni is fogja a montenegróiakat: Szerbia, Bosznia, Hecegovina, sőt tán még Bulgária visszafoglalásában is; hanem azután, ha ez mind realizálódhatnék is, még Montenegrót is, az egész Balkán félszigettel együtt; tehát még Romániát is s akár Görögországot is, egy nap szépen magának annektán; s akkor Pavlovics miniszter majd arra is visszaemlékeznék: hogy nem Ausztria-Magyarország volt megölő betűje a déli szlávoknak s ennek, bár kicsiny államok szerinti szabadságának és függetlenségének; hanem éppen a minden nemzetek szabadságának és függetlenségének éppen saját államában is megölője az orosz; kire, ha egyszer Konstantinápoly ura lesz: méltán elmondhatjuk, hogy nincs többé sem bulgár, sem szerb, sem román és görög kérdés sem a Balkán-félszigeten; de hát elmondhatjuk majd Európa többi népei és nemzetei is, hogy mivel féltek a kisebb rossztól s a »prinicipii obsta-féle« elvnek nem tettek a kezdetben eleget: az erőszak vette hatalmába a félvilágot, amidőn majd ekkor nehezebb is lesz az orosz régi odújába, az észak fagyos határaitra visszaszorítani.

Pavlovics miniszter nem fél ettől. Ő Obrenovics dinasztijával bajlódik. Ennek tulajdonít minden rosszat, amiért hogy Ausztria-Magyarországra támaszkodik, ki szerinte, nem egyez bele a monarchiai foederatív rendszer elogadásába.

Hát mit mond ehhez valamennyi állam, mely különböző nemzetiségek népkonglomeratumaival van megáldva, habár jellegét a főnemzet határozza meg?

Csak szegénységi bizonyítványát állítaná ki állami létezésének. . .

Hát a francia — Algír; az angol — India és többi kolóniája; Amerika — francia és német kolóniája mellett? . . .

Hát az orosz: 40 meghódított nemzetének aspirációja mellett?

Hát Ausztria és Magyarország különböző népei s nemzetiségei mellett? . . .

És a balkáni népek is hasonló körülmények között: csak erre lennének utalva? . . .

Oh akkor bizonyára az államok együttele képzeltető sem volna! . . .

És ezt kívánja Pavlovics miniszter kultusza?

Bizony csak montenegrói kicsiny nézetből indul ki, midőn a létező nagy európai államok történetét ignorálja és azt gondolja: mert Montenegrónak nagy álmái vannak, azok valószínűbbek is egyszersmind? . . .

Az európai érdekek egyszersmind az emberiség műveltségének is posztulátumjai s ha ezek ellen lázadnak fel a szlávok telhetetlen vágyai: kell, hogy ezek ellen egész Európa helyt álljon

Antunovics József.

Hirek.

Mint minden évben, ugy az idén is, aug. 5-én Mária napra misét szolgáltattak a város melletti Maria-Schnee kápolnán az ajtatos hívőknek. Ez alkalomra Széchenyi Józsefné öngyógyása gyönyörű oltáriszt ajándékozott a kápolnának.

Szerb egyházi kongresszus. Az újvidéki „Branik” szerint a szeptember hóra összehívni szándékolt szerb egyházi kongresszus közbejött akadályok miatt, (a szerb ellenzéki lapok szerint Angyelus patriárkának halogatása miatt) csak folyó évi október elején vagy közepe táján fog összeülni a megkezdett, de elnapolt tárgyalásának folytatására végett. Szeptember hóban a püspöki zsinat (synodus) fog karlóván ülésezni, hogy a néhai Kengyelcz Ferián elhalálása folytán megüresedett versei gör. kel. püspöki szék betöltése fölött tanácskozzék, s egyuttal véleményét adjon az 1879. évről hátramaradt három kongresszusi operátumról, mely eddigig az említett synodus által le nem volt tárgyalható.

Bácsme gyében — tekintet nélkül pártokra — nem igen szokásos dolog az országgyűlési ciklusok végén vagy azok közben nyilvános beszámoló beszédet tartani. Véglelezésében a képviselő urak ez eljárása nem is lehet helytelen, sőt ha tekintetbe vesszük azt, hogy a választó közönség ugyanis hetekkel, hónapokkal azelőtt értesül arról, amit később képviselőjéről programszerűen hallhat, nem is annyira kívánatos, hogy annak nagy súlyt lehetne tulajdonítani. Vannak azonban képviselők és választókat érdeklő sok oly talán privátabb természetű, de mégis közös érdekű ügyek, megbeszélések, nézet megvitatások, szóval eszmecserek, melyek lehetségessé tételére igen kívánatos az összetalálkozás képviselőválasztók között. Ilyen természetű volt — mint nekünk írják — a kerényajai kerület képviselőjének, Széchenyi Jenőnek, kerülete egy részében e napokban tett útja. Mint értesülünk Morovicán, ft. Schald Ignác vendégszerető házában gyűlt össze a díszes társaság, hol a jelen voltak bizalmukat fejezték ki képviselőjük irányában, ki erre köszönetet mondva, hangsúlyozta a további érdekes s hathatós működés szükségét a haza érdekében. A kitűnő ebéd előtt s után meglátogatta a községet s szíves fogadtatásra talált.

A verbászi algyrnasiumnak egy küldöttsége járt itt a napokban Roth Károly, Mokry Viktor és Wagner Henrik urak személyében. Miután azon nagy hivatású iskolának fentartása és így megmaradása most már biztosítva van, azon fáradoz az a lelkes gyűjtőbizottság, hogy a törvénynek és kornak megfelelő épületet lehessen emelni az iskolának. Evégből számolt gyűjtő iverket hordtak szét és egyuttal tisztelegtek a megyei főispán ur Öméltóságánál is. Esedezvén, hogy városokra és vidékükre fontos kulturális ügyüket kegyes figyelmébe és pártolásába venni méltóztassék. Öméltósága a kulturális érdekek iránti szelvényességével fogadta a tisztelegőket és megígérte nekik, hogy részéről minden lehetőleg megtesz az általa eddig is protegált intézet fenállása és felvirágzása érdekében, melynek ő ugyanis régi pártoló tagja.

Felhívás és kérelem! Verbász közönsége azon nemes célt tűzte ki feladatának, hogy a kebelében már 80 év óta fennálló algyrnasiumnat továbbra is fentartja s ugy a kornak, mint a törvény követelményeinek megfelelőleg átalakítja. A ki ismeri a modern kor igényeit, melyek egy középiskolához fűződnek, az tudja egyszersmind, hogy egy, a kellő színvonalon álló gymnasium fentartása tetemes költséget igényel. Már pedig Verbász közége, mint ilyen, semminemű vagyonnal nem rendelkezik, közönsége is sokkal kisebb, semhogy egymaga anyagiakkal elegendőképpen hozzájárulhatna a nemes cél eléréséhez, ugyanazért támogatás végett fordul a haza, a megye mélyen tisztelt közönségéhez, azon közönséghez, mely külföldi szerencsétlenek felségélyezésére már oly sokszor nyitotta meg erszényét és kérve kéri, miszerint neheztörökvéseben támogatni, főképp egy alkalmas új iskolaépület emelése költségeinek fedezéséhez kegyadományával hozzájárulni szíveskedjék. Algyrnasiumnak, mely a folyó századdal öregszik s a maga régi és szerény viszonyai között is híven felelt meg kulturális hivatásának, valamint a törvény követelményeinek, itt pedig az ország déli határájánál a magyarosítás ügyében nagy munkát végzett, kellően felszerelve s elegendő tanerővel elátva, újult és fokozott erővel ezután még jobban fog hivatásának megfelelni. Ily körülmények között emelt fővel és bizalomteljesen fordulunk a t. e. városok, községek nagyérdemű közönségéhez, ügyünk egyes nagylelkű pártfogóhoz, valamint azokhoz, kik intézetünk szellemi jótéményeit, mint tanulók, valaha élvezték, esedezvén, miszerint bár mily csekély kegyadományokkal az emelendő iskolaépületnek felállítását lehetővé tenni kegyeskedjenek. Midőn tiszteletteljes kérelmünket megújítanók, egyuttal kérjük a m. t. adakozókat, kegyadományait az évi szeptember hó végéig ide Uj-Verbaszra (Bács Bodrogh megye) a gymnasium pénztárnokához, Delhaes R. urhoz beküldeni. Kelt Uj-Verbasz, 1886. augusztus havában. Az algyrnasiumnak pártfogósága által kiküldött bizottság.

Kuláról írják: Nagy tüzvész dühöngött f. é. augusztus 1-én Veprovácon. Mint halljuk, valami Szabó György, részeges napszamos déltelét ittas állapotban haza érkezvén, a feleségével perpatvarba keveredett; gonosz elszántságában a tüzhelyről egy égo fadarabot rántott el s azzal előbb a nő ruháját akarta meggyújtani, de ez elmenekült előle; erre a rosszlelkű ember fogta magát s az égo fadarabot a náddal fedett háztetőre vetette. Természetes, hogy a nagy hőségben s hozzá az erős szélvész mellett, az egész ház csakhamar hamuvá égett és a szegény asszony nagy nehezen menthette ki a bezárt szobából az ablakokon keresztül apró gyermekeit. A részeg férj pedig herostatesi műve után Cservenkára szökött, de elővezettette és letartóztatott. Az orkászertü vihar mellett a bős elem csodagyorsasággal terjeszkedett minden irányban és csak nagy erőfeszítéssel lehetett hétfőn reggel felé azt végképp eloltani. A kár — 140—150 ház és melléképület, számtalan ló, sertés és tömészen gabona égvén el — százezrekre rüg. Schick ker. szolgabíró ur hétfőn a helyszínen megjelenvén, az előnyomozást megejtette és a tettest bekísértetvén, a

kulai kir. járásbírósnak szolgáltatta át, ahol már hűvösből várható megérdemelt büntetését.

Veprováról írják: A folyó évből volt jégverések által eléggé sújtott községünk egy újabb, az előbbieknél nagyobb csapás érte. Folyó hó 1-én délután 2 órakor a legborzasztóbb szélviharban tűzárma riasztá föl vasárnapi nyugalmából a lakosságot; a magyar falusi fűtea végén Szabó György háza kigyuladt, de a következő pillanatban már a házak egész sora állott lángokban s egy óra alatt a féktelen elem végig rohanván az egész községen már a német falunak a kulai utra eső végén pusztított. Mentésről szó alig lehetett; a lakosság nagyrésze a kulai vásáron, nagyrésze a hegyesi búcsún lévén, sok ház teljeseb védtelenül állott. Hozzájárult a veszély fokozásához, hogy a szél iránya gyakran változván, hol az utca egyik, hol másik oldalán állottak a házak lángokban. Fél 6 órakor a szélvész csillapodtával a tűzveszély is csökkent; ámbar még reakövetkező egész éjjelen át, lángoló romhalmazok világították be az égboltozatot. 60 gazdának lakháza gazdasági épületekkel s a szénrúskertekben felhalmozott gabona és szalmával együtt, 34 gazdának gazdasági épületei és szérűje a rajtalevőkkel és 6 gazdának szérűje és kisebb pajtája lett a pusztított elem áldozatává. Tűzvész napján és a reakövetkező napon tömérdek idegen földműves és uri nép lepte el szerencsétlen községünk utcáit, kik azonban inkább talán kivilágítási ünnepélynek tekintették az egész veszélyt, mert esetleges rokonainknak nyújtott segélyt, mintegy mulatságos „spektakulumot“ nézték embertársaik sikertelen erőlködését és jajveszékését. E level zárta- kor érkezik Bresztovác község lakosságának több kocsin elhelyezett könyvörömlője, mely 40 zsák búzából, nagymennyiségű lisztből, élelmiszerekből, ruhane-műekből és 22 ft 90 krajny készpénzből áll. E ne-mes szép tett önmagát dicséri s a szűkölködők hála-imája rebegi érte az egék urához a legszebb köszönetet.

Turner József, titeli állami polgári iskolai tanító és neje Eleonora, ottani elemi iskolai tanítónő, jelen állomásaikon véglegesítettek.

Hallomás szerint Navratil Ede katymári plébános, hajlott korára hivatkozva, állásáról leköszönt.

Véres verekedés. Kis-Hegyesen — írja le-veleznök — vasárnap búcsú-nap lévén, az ottani nagy-vendéglőben mulatók között a vigadó legények össze-verekedtek. A dulakodásnak az lett a vége, hogy Csernich Benus odaváló jómódú földművelőt, a vere-kezők egyiké egy éles késsel oly súlyosan megsebe-sítette, hogy életbenmaradásához kevés a remény. A vizsgálat ez ügyben erőlyesen folyik s a tettes már le is van tartóztatva.

Halálozás. Csajághy Kálmán, m. kir. jószág-igazgatósági tisztviselő, megyebeli földink, Budapest-en a napokban hosszabb szenvedés után jobblétre szen-derült. Áldás és bébe poraival!

Körut kerékpáron. Zorkóczy Lajos tanár, az újvidéki kerékpár-egyesület titkára, 1500 kilométer-nyi utnak kerékpáron való megtevésére vállalkozott s az ut nagyobb részét már be is járta. Budapestről Miskolcra, Kassa, Eperjes, Ruttkán át e hó 24-én Turóc-Szt. Mártonba érkezett s ott Zorkóczy Tivadar megyei t. főjegyzőnek volt két napig szívesen látott vendége. Onnan mult hó 27-én indult el s Trencsén felé ment. Szándéka Pozsonyon, Bécsen, Grácon, Szombathelyen, Veszprémen s Győrön át Budapestre visszatérni. Ut-közben apróbb kellemetlenségek történtek vele. Miskolc mellett például elromlott a gépe s emiatt egy hétig kellett vesztegelnie. Nehéz volt az utja a branyickói kapaszkodón s a szepes-liptói hegyeken, a hol minden percben a lezubanástól kellett tartania. Persze egyes helyeken pihenés helyett mulatott is, kénytelen-ségből. Lucsiván például mult hó 21-én az éjszakát nem az ágyban, hanem az ott éppen akkor rendezett táncmulatságon töltötte (aludni ugy sem tudott volna) s 22-én már ismét uton volt. Egy éjtel, mert az utat eltévesztette, az erdőben töltött étlenszomjan s este helyett másnap reggelre tudott bevergődni Koritnicára. Zorkóczy máskülönbön jól érzi magát s az ut fáradal-mait föl sem veszi.

Esküvő. Bartolucci Viktória és Pártos Gyula tudatják, hogy f. é. augusztus hó 25-én Ferrarában tartják esküvőjüket.

Új rizstelep. A kincstárnak pékla-pusztai rizs-telepét egy budapesti pénzemberekből alakult társa-ság 15 évre bére vette és ott ázsiai angol szakértők által az indiai legpraktikusabb rizshántoló gépek min-tájára hántoló-műhelyeket rendeztet be úgy, hogy ezentúl a helyben termelt rizst nem Fiumében, hanem ott helyben fogják kereskedelmi cikké feldolgozni.

Öngyilkosság. Új-Verbászban egy Eichhorn Henrik nevű 72 éves napszámos, családi viszály követ-keztében revolverrel agyontörte magát.

Értesítés. Alulírottak felsőbb helyen engedé-lyezett és a nyilvánossági joggal felruházott leány-nevelő intézetében Baján a jövő 1887. tanévben leány-nevendékek teljes ellátásra is felvételnek. Lelkiismer-etes felügyeletért és alapos oktatásért szavatosságot vállalok. Francia és német nyelven való társalgás a házban. Értesítések kívánatra bérmentve és ingyen küldetnek. Kérdezősködéseket vagy jelentkezéseket f. é. augusztus hó 23-tól szeptember 1-ig kérek. Nitsch-ner Janka, okl. tanítónő és intézetulajdonos.

A palánkai népgyűlés, mint a budapesti lapokban olvassuk, hozzájárulását fejezte ki a fővárosi rezolúciókhoz. Ahhoz ugyan mindenkinek jussa van, hogy a saját nevében bármely mozgalmat támoga-sson; de ahhoz már nincsen egyeseknek jussuk, hogy magukat, a törvényszerű formák mellőzéseivel, népri-buonoknak mutassák és a gyűlékezési jogra vonatkozó ma is érvényes 1848. évi április 28-án 216. sz. a. kelt belügyminiszeri rendelet követelményeinek fi-gyelman kívül hagyásával, népgyűlésnek keresztelje-nek egy olyan magánjellegű 20—30 tagú összejöve-telt, mely az illetékes hatóságnak nem volt bejelentve és így ott a hatóságot senki sem képviselte. Legko-molyabb atributumaitól fosztották meg tehát a gyű-lekezési jogot azok, akik Palánkán azt tették vele, amit az agrárszakadtt vándorszínészek a nemzeti szü-ház sekspiri darabjaival szoktak szorultságból tenni.

A gákovai csodadoktor, valami Dvorzsák nevű német paraszt ember, aligha nem bajos kelepőbe kerül. Ugyanis azt a Fernbach nevű kolluthi kis fiút, aki, multkori híriünk szerint, a nagykorosma padlásán verebészett és leesve, lábát törte, szülei odavitték meggyógyítás végett. A fiút nyomban a baleset után dr. Sági Samu járásorvos, ki Kolluthon a kolera öv-intézkedések ügyében kinjárt, megvizsgálta és azt ta-lálta, hogy lábtörésen kívül más baja nincs és négy hét multával okvetlenül föl kellett volna gyógyulnia. Így azonban a csodadoktor gyógykezelése folytán, öt nap mulva annyira rosszul lett, hogy hazaszállítás közben kiadta lelkét. A hulla a járásorvos által meg-vizsgáltatván, a törés helyén üszkösödés (Brand) kon-statáltatott s annak okozásával a kezelő feleser gya-nusítottatott. E gyanut a boncolásra kiküldött törvény-széki orvos is megerősítette és így most már az öreg Dvorzsák a törvényszék előtt lesz majd kénytelen az ő maszázsi-kurájának elméleti és gyakorlati hasznát igazolni.

Géppróba volt f. hó 2-án Budapesten a Schlick-féle gépgyár részvénytársaság telepén a ramie-törő és tisztító géppel. A ramie csalán-szerű növény, a mely alkalm-as szövetek készítésére, s melynek meghonosítása esetén a bemutatott gép lenne használandó a földöl-gőzés körül. Több szakértőnk közül, a földművelés-, ipar-és kereskedelemügyi miniszterium részéről Máday Izid-or osztálytanácsos is jelen volt, s ő is, valamint a többi megüvöltök elismerőleg nyilatkoztak a bemutat-tott gép korrekt munkája, és a tisztított anyag szép minősége fölött. A géppróban megyénkbeli Gombos Gábor zentai polgármester volt jelen.

Arverések. Radvánszky Mátyás mélykúti la-kos 5527 frtra b. ingatl. november 2. Baja. — Ma-nojlovits Árkádia 7607 frtra b. ingatl. szeptember 7. Tittel.

Alapszabály. Az Ó-Becse községben az 1884. évi XVII. t. c. 122. §-a értelmében létesített ipartestület alapszabályai a bemutatási záradékkal ellátattak.

A megyei költségvetések fölterjesztése. A bel-ügyminiszter a következő körrendeletet intézte az ösz-szes megyékhez: A megyék háztartásáról szóló 1883. XV. törvények 4 ik §-nak és a törvényhatóságokról szóló 1886 XXI. törvények 17. §-nak azon rendelkezései folytán, melyek szerint az évi költségvetést az elől említett törvény körletai közt s az utóbb hi-vatkozott törvényben körülírt eljárás mellett, a tör-vényhatóság az őszi rendes közgyűlésen oly időben állapítsa meg, hogy az október hó 31-ig a belügymi-niszterhez felterjesztessék; felhívom a megye közön-ségét, hogy a jövő 1887. évi költségvetését az idézett 1886. XXI. törvények 17. §-nak, továbbá az 1883. XV. törvények 4 és 5. §§-nak rendelkezéseiből ké-pest, valamint az 1883 évi július hó 27-én 44,901 szám alatt kibocsátott körrendeletben foglalt ut-mutatók szemből tartásával megfelelőleg állapítsa meg, s azt az állandó választmány véleményes jelen-tésével s a vonatkozó közgyűlési határozattal együtt, az eddigi alakban, két példányban kiállítva, legkés-sőbb október hó 31-ig hozzám terjessze fel. Budapest-en, 1886. évi július hó 25-én. Tisza.

Bács-Földvár on. hó 30-án d. u. fél 2 óra-kor tűz ütött ki, melynek két ház, istálló, lábas jó-szág és a behordott gabona egy része esett áldozatul. A két náddal fedett ház és vagy 4 kazal szalma és gabona a nagy szárazságban néhány perc alatt el-hamvadott. Hogy a tűz tovább nem terjedt, az a szom-szédos házak cserépek födelének köszönhető, különben a sűrűn épült házak egész sora légt. Sajnos, hogy ilyen községben, mint Bács-Földvár, tűzoltók nin-csenek, mert községünk szerb lakói — tisztelet a kivé-teleknek — mikor a magyar lakosság közt pusztit a tűz, a helyett hogy oltani segítenének, — írja a Bu-dapesti Hírlap — inkább pipára gyujtanak odahaza, vagy összetett kézzel gyönyörködnek a pusztulásban. Fecskendő van vagy 6 darab a hozzátartozó rekvizitum-mal, tehát nem is kellene egyelőre több segély 500—600 frtnál s lehetne tűzoltóságot szervezni. A házak biztosítva voltak.

Szabadkán mult szombaton délután 2 és 3 óra között az V-ik körben, tűz ütött ki. A tűz egy-éggő gyufa eldobásából keletkezett és a nagy száraz-ság következtében 5 ház, több hizott sertés és nagy-mennyiségű, elszállításra összegyűjtött baromfi esett a lángok martalékául. Egy éltés asszony, ki holmija megmentésére sietett, oly súlyos égési sebekeket kapott, hogy a városi kórházba kellett szállítani.

Megjelent. A Bács-Bodrogh megyei történelmi társulat évkönyve. Szerkeszti: Iványi István társulati alelnök. III. füzet. Tartalom. Alkotmányos mozgalmak Bács-Bodrogh vármegyében az 1860—61. években. Irta Donoszlovics Vilmos. A jó öreg Jósics Péter audien-ciaja Mária Terézia királynőnél. Irta Iványi István. Tárcá. Társulati élet. Irodalmi szemle. Vegyes köz-lések.

Meghívó. Az apatini daláregyesület f. évi augusztus hó 15-én a „Schäfer“ (Ertli)-féle vendéglő helyiségeiben búcsú bált rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belpéti díj személyenként 1 frt. Jegyek előre váltha-tók Thész és Ermel urak kereskedéseiben; az nap este pedig a pénztárnál.

Kulpinban, mint értesülünk, a napokban tar-tatott meg az ottani kiseddév-intézetben az évi viz-sgálat. A vizsgálat iránt a községbeliek nagy érdeklődést tanúsítottak, sőt még a szomszédos községek-ből is többen átrándultak, hogy szemtanúi lehessenek a kiseddek szellemi haladásának. A megjelentek nagyon meg voltak lepve a tapasztalt eredmény fölött, annál is inkább, mert sokan kételkedtek az ily kicsinyekkel való vizsgázás sikeres eredményében. A vizsgálat előtt az óvónő intése a gyermekek ártatlan kedé-lyük egész odaadásával láttak hozzá az imához, mely alatt nem egy szülőnek örömkönyek csillogtak sze-mében. Majd kezdetét vette a vizsgálat a többi tan-tárgyakból, túlnyomólag magyar nyelven. A kicsinyek bátor és szabatos felelete, kornkat föllülhaladó ismeretkörük, mindenkit meglepett. Sok ily mintaszerű óvod-dat hazánaknak.

Névváltoztatás. Singer Sándor szabadkai il-letőségű ugyanottani lakos saját, valamint Gizella nevé-ben kiskoru leánya vezetékevé Szabó-ra magyarosította.

Áthelyezés. Nagy Tamás, pénzügyi fogalmazó, társas életünk kedvelt alakja, saját kérelmére a lö-cese kir. adófelügyelőséghez helyeztetett át.

A belügyminiszter a következő körrendelet-intézte az összes megyei törvényhatóságokhoz: „A községekről szóló s folyó évi július hó 23-án életbe-lépett 1886. évi XXII. t. c. 145. §-a a község szegé-nyeinek ellátásáról és az ezen célból szükséges szegé-nyalap létesítéséről rendelkezik. A hivatkozott sza-kasz első három bekezdésében foglaltak az 1871. évi XVIII. törvények 131. §-ából vétetvén át, azokra jelenleg kiterjeszkedni nem kívánok. Ugyanezen sza-kasz harmadik és negyedik bekezdéseiben azonban új rendelkezéseket, nevezetesen azt tartalmazza, hogy a törvényhatóság kebelében levő több község, a szegé-nyek ellátása céljából, a törvényhatóság jóváhagyása mellett egyesülhet és hogy a törvényhatóság azt is elrendelheti, hogy a területén fekvő összes községek ezen célból egy egységes szegényalapot létesítsenek. Midőn a törvény 145. §-nak ezen rendelkezésére a törvényhatóságot figyelmeztetem, egyuttal felhívom, hogy a megyebeli községeket a szegények ellátása tekintetében őket jelen törvény alapján terhelő köte-lezettség teljesíthetése végett, megfelelő szegény alap létesítésére utasítsa; figyelmeztetvén a községeket a törvény azon rendelkezésére, mely szerint a szegények ellátása céljából a törvényhatóság jóváhagyása mel-let egyesülhetnek. A mennyiben pedig egy egységes szegény-alap létesítése mutatkoznék célszerűnek, fel-hívom a törvényhatóságot, hogy az iránt az idézett törvényszakasz értelmében saját hatáskörében intézke-djék s hozott határozatát, a netán beadandó folyam-dványokkal együtt, jóváhagyás végett ide mindenkor terjessze fel. A szegényügy rendezése tárgyában 1872. évi július hó 6-án 8803. szám alatt kibocsátott kör-rendelet határozmányai, további intézkedésemig ér-vényben maradnak. Budapest-en, 1886. évi július 30. Tisza.

A Zenta-vidéki Takarékpénztár f. első félévi zárszámadása szerint az intézet vagyona 315,320 frt 19 kr; nyeresége 8890 frt 28 kr.

A pécsi országos dalünnepélyre már kül-földről is többen jönnek, nevezetesen a svájci dal-egyletek és a belga zenelapok képviselői. Az ünnepély sorrendje és műsora végkép meg van állapítva. Közre-működnek a következő városok egyletei: Szamos-Ujvár, Nagy-Károly, Debreceen, S.-A. Ujhely, H. M.-Vásárhely, Balassa-Gyarmat, Igló, Kassa, Ungvár, Rimaszombat, Kecskemét, Eger, Komárom, Szatmár, Miskolc, Mun-kács, M-Sziget, Sopron, Szegszárd, Zombor, Báltaszék, Erzsébetváros, Sárospatak, Szeged, Szentes, N.-Kikinda, Jászberény, Losonc, Buda, Apatin, Pancsova, Budapesti férfi-dalgyűlet. Elindulás Budapestről augusztus 11-én reggeli 9 órakor különvonaton, megérkezés Pécsre d. u. 4 órakor, fogadtatás, ismerkedési estély. 12-én. Első verseny Hubay Jenő „Magyarok istene“ című pályanyertes műnégyesével. Pályázik 22 egylet. 13-án. Második verseny szabadon választott műnégyesekkel. 14-én. Összeloadás (1200 dalár) nagy zenekar kísé-rettel, Hubay Jenő orsz. dalárka nagy vezetése alatt következő műsorral: 1. „Hymnus“ Erkel Ferenc-től. 2. „Királydal“ Liszt Ferenc-től. 3. „Honfi-dal“ Zimay László-tól. 4. „Serenade“ (uj) gr. Zichy Gézá-tól, nagy zongora szólóval, előadja Rausch Károly. 5. „Völgység és bérc“ Bartók Lajos költeménye (uj) Mihálovics Ödöntől. 6. „Sohajtas“ (uj) Hubay Jenő-től. 7. „Takarodó“ a Névtelem hősök című dalműből, Erkel Ferenc-től. 8. „Népdalfűzér“ Szentirmay Elemér-től, Schunda-féle pedalcimbalom-szólóval játsza Kasz-ner Károly. 9. „Rákóczy induló“ (szövegét írta Várady Antal) Auber Károly-tól. 10. „Szózat“ Egressy Béntől. 15-én vasárnap délután 3 órakor ismétlése az összelo-adásnak a nép számára. Este díszbangverseny a „Pécsi dalárda“ 25 éves főállásának megünnep-lésére: Abrányiné Wein Margit, Margó Célia, gróf Zichy Géza, Hubay Jenő, Abrányi Emil, Rausch Károly, Kaszner Károly, Szendrőy Lajos és Hoffer Károly szíves közreműködésével. 16-án. Ernek kiosztása és elutazás.

Egy tanárviselt ember elvállal a jelen tanév kezdetével kedvező feltételek mellett gymnasiumi tanu-lókat teljes ellátásra, — megjegyeztetik, hogy a teljes ellátáson kívül szellemi támogatásban is része-sülnek. Bővebb felvilágosítást szíveségből e lap kiadó-hivatala nyújt.

Irodalom.

Megjelent és beküldött: Ausztriai és magyarországi képviselő-választó kerületek térképei A magyar 1884—1887. és az osztrák 1885—1891. évi országgyűlési összes pártok és választó kerületek ki-tüntetésével. Tervezte: gróf Kreith Béla. A munka a monarchia mindkét felében levő összes választó kerü-letek politikai pártállását szemléltetőleg, azaz oly módon tárja elénkbe, hogy a térképnek egyszerű á-tétekintése után emlékeztetünkben maradó tiszta tájéko-zást nyerünk a birodalom mindkét felének politikai helyzetéről. A szerző, Kreith Béla gróf, a tékép — minden előfizető által ellenőrizhető — tiszta jövedel-nek reá eső részét az orsz. magyar iskola egyesü-letnek adományozta. — A térkép bevételéből Kreith Béla gróf f. é. július 30-án 100 frtot küldött az orsz. magyar iskola egyesületnek oly célból, hogy ez ösz-szeget az említett egyesület egy Bécsben már régen égetően szükségessé vált első magyar iskola alapítá-sához fordítsa.

Rózsavölgyi és társa cs. és kir. udvari ze-neműkereskedésében Budapest-en megjelent és beküld-ett: A Sa Majesté Natalie Reine de Serbie Cavotte-Natalie pour le Piano composée par Ph. Kolischer.

Magyar és bunyevác hazafiság.

Ha áll az, hogy minden nemzet, ország nyelvén él, ugy szükséges, hogy Magyarországi honfiai és honleányai magyarul beszéljenek, magyarul érezzenek. Minden államban vannak kisebb-nagyobb szá-mban különféle nyelvű nemzetiségek.

Nem akarom azt mondani, mintha a nemzetiségeknek nem volna szabad édes anyanyelvüket beszélni, Ments Isten! beszéljék, műveljék; de viszont kárhözhatom azon nemzetiségeket, akik saját nemzeti nyelveket az állam főnyelve, jobban mondva hivatalos nyelve elé akarják helyezni. Kárhözhatandók és megrovandók mindazok, kik ebben a szép magyar hazában azt a szép magyar szót nem akarják beszélni, sőt ellenkezőleg, saját nyelvüknek akarnak érvényt szerezni.

Pedig, fájdalom! hány oly nemzetiség létezik ez államban, kik kiválóan arra törnek, hogy a magyar nyelvet háttérbe szorítsák és saját nemzeti nyelveket tolják előtérbe.

A legnagyobb fájdalom az, hogy igen sokszor oly egyének rontanak a magyar nyelv ellen, akiknek hivatalos, legszentebb kötelességük lenne azt minden támadás ellen megvédeni és a legnagyobb lelkesedéssel uton-útfélen terjeszteni, a nem magyar ajkakkal megkedveltetni.

De ahelyett, hogy az illetők ezen dicső multtal bíró, derék, becsületes magyar nemzetnek őseitől örökölt, szép hazai nyelvét terjeszték, mely nyelvnek használata által mindenki csak nyerhetne, anélkül, hogy különbeni anyanyelvét megtagadná: nem teszik, hanem elfogultságból az üdvös törvényt és méltányos jogot sutba dobva, avatlan kezök, rövidlátó hazafiságból a kívánatos nemzetiségi egyetértést alapjában megrontani iparkodnak.

Hogy a napilapok által közöltetni szokott és immár sokszor megdöntött nemzetiségi aspirációkat mellőzzem, csupán a közvetlen Zomborban, az úgy nevezett „Neven“ bunyevác havilap folyó évi 5-ik és 6-ik számára hivatkozom, részint, hogy állításomat igazoljam, részint, hogy az illetékes körök figyelmét arra felhívjam; mert kötelességet vélek akkor teljesíteni, midőn az azokban megjelentekre a következőkben teszem észrevételemet.

Ugyanis, mint tudva van, nevezett lapnak, mint ismeretterjesztőnek, melynek szerkesztője Mandich Mihály tanító Katymáron, első sorban nincs megengedve, hogy politikával foglalkozzék és ha mégis ezt 5-ik és 6-ik számaiban megtette, mely cikkéért tudomásom szerint, részint mint szerkesztő, részint mint egyik cikk megfogalmazója, a felelősséget önként és kötelességszerűen elvállalta; teszi azt azért, hogy a nemzetiség ügyére szolgáló igazatást lehetőleg előmozdítsa.

A nemzetiségi igazatást és saját meggyőződésének mibenlétét ugyhiszem legjobban illusztrálja az 5-ik számban előforduló eme kitételek:

„Halljátok és jól vessétek be — bunyevác testvérek!”

„Tapasztaltuk már, hogy bennünket ellenségeink minden oldalról támadnak, ocsmány nehézségeket gördítenek ellenk, mert bűnösök vagyunk, — hogy élünk...”

Tovább:

„De erővel kényszeríteni valakit arra, hogy a maga született nyelvéről lemondjon, s más valamit elfogadjon — sem természetes, sem honilag — okos nem lehet, amint más is, meg minden más egészséges értelmű ember kell, sőt szükséges, hogy belássa, hogy úgy van.”

Mocsári röpiratára vonatkozólag beszéli:

„Elégséges, gondoljuk, mikor mondjuk, hogy mi ezen véleményben egyesüljünk és a mi szláv világunknak átolvasására és bevésésére ajánljuk, noha vannak benne egyes mondatok, melyek nekünk egyáltalán nem tetszhetnek, az pedig, hol maga Mocsári ur is megengedi föltétlenül a magyarságot.”

„Ki mely vallásbans született és az atyja és anyja szerint, mely nemzetiségben találtatott, annak abban kell saját becsületes életét is hogy végezze; mert különben nem volna érdemes azon természetes szülői gondokra, áldozatokra és szeretetre, melylyel saját gyermeküket a világra hozták s felnevelték és mi marad azon gyermek és felnőttnak, hanem, hogy saját sarjait ezen szép példára tanítsa, hogy ők is megismerjék és ez édes szép emlékeket mindörökké megőrizzék.”

„Mindenkép azonban figyelemzetünk mindenkit ama latin mondásra: Momento mori! (Gondolj halálra!) hova jutunk mind...”

„Mindenki legyen tehát önmagával és teendőjével tisztában.”

— Most már csak azt kérdem, saját maga mondja meg a tanító ur leginkább, hogy ki és mikor kényszerítette csak valaha, hogy saját vezetése alatt levő iskolájában a bünnyó nyelvet ne tanítsa, a nevendékeket erőszakkal magyarizálja. Hisz megelégszünk azzal, hogy ha a kellő tananyagot úgy bünnyó nyelven, mint magyar nyelven sikerrel tanítja, nem is szólván arról, hogy tan a magyar nyelv és törvényes állapotok tanítása tekintetében alapos kifogásokat lehetne tenni. Aljjon erre nézve a következő megtörtént eset:

Ugyanis 1885-ben osztály vizsgálja alkalmával a földrajzból bünnyó nyelven a következőképp intézte a kérdést a tanulóhoz: Miről nevezetes Szabadka? Felelet: Szabadka arról nevezetes, hogy nagy bunyevác város (naše varos) ami városunk. Kérdés: Zombor, Ujvidék miről nevezetes? felelet: hason értelemben.

Többek között, melyik az ország fővárosa? Felelet: Budapest! Miről nevezetes Budapest? Felelet: Budapest arról nevezetes, hogy ott lakik a „cár”.

Nekünk cárunk nincs, mint az oroszoknak, hanem igenis van felséges magyar királyunk, kit I. Ferenc József uralkodónak nevezünk. (Mandich Mihály talán Magyarországot már az orosz cár uralkodása alatt képzelel!)

Ez a vizsga alkalmával történt. Elképzelhető, mint tanít év között, jobban mondva a szorgalmi idő alatt.

A „Neven“ 6-ik számában közölt cikk tartalma a következő:

Nagyságos Czirfusz Ferenc kir. tanácsos és tanfelügyelő ur ama nyilatkozatát tárgyalja, melyet Kalocsán kormánybiztosi minőségben tett, midőn a bünnyó nyelvből tartatott a vizsga.

Nagys. tanfelügyelő ur melegen ajánlotta a bunyevác nyelv tanulását, mondván:

„Különösen a kalocsa-bácsi érsekségben nagyfontosságú, a hivatalnokoknak elkerülhetetlenül szükséges. Jó akarat és kis szorgalommal igen könnyen megtanulható ez a nyelv, mert igazán nem nehéz. Azért

kívánatos volna, hogy ne csupán a született bünnyók, hanem más nemzetiségű tanulók is (t. i. képeződészek) adnák magukat a bünnyó nyelv tanulására.”

Erre vonatkozólag a következőképp ír:

„A dolog tehát úgy áll, hogy a bunyevác nyelv tanítása minden bünnyóiskolában — falun és városban — nemcsak (probitačno) ajánlatos, hanem szükséges, törvényes is...”

Szó szerint elfogadom; dacára annak, hogy a bünnyó nyelvet nem beszélem, érzem, tudom, szükségesnek ismerem annak elsajátítását. De, ha már a bünnyó nyelvnek elsajátítása megynkben okvetlenül szükséges, bizonyára ép oly, még szükségesebb és hasznosabb bizonyos tekintetben az állam hivatalos nyelvének elsajátítása. Sajnos! hogy nevezett szerkesztő ur lapjában nem hangoztatja.

Végén imigyen ír:

„Azért ideje volna már, hogy a szenvedélyt igazság váltsa föl, és hogy egyszer már vége vessék a testvértelen törvénynek, és hogy ne irigyeljünk senkitől azt, ami önnömagunknak is legkedvesebb a világon.” (Ez a magyaroknak szól, hogy ne irigyeljék a bünnyó nyelvet.)

Erre csupán csak annyit hozok fel, hogy a tanítást illetőleg kereszténytelen törvényünk nincsen, hogy a szenvedélyt igazságnak felváltani nem kell, a magyar nyelv tanítását illetőleg. Mert ha szenvedélyes eljárás és igazság fordul elő, úgy bizonyára nem a magyar törvények és az azt intéző körök részéről történik, hanem a nemzetiségek részéről, kik az államban államot akarnak képezni, mint éppen a Mandich Mihály által szerkesztett „Neven“ 5. és 6-ik számaiban ok nélkül kifejtett igazság.

Hisz, ha e lap nem jelenik meg, nem vagyok kénytelen e sorokat írni.

Nem mondta soha egy magyar ember sem és törvény sem rendel, hogy a gyermek nemzetiségét és anyanyelvét eltagadja, vagy, hogy csak az, ki anyanyelvét, illetve nemzetiségét elhagyja: becsületes magyar lesz.

Ezek könnyedén és megdöntötlenül odavetett szavak, melyek igazságot szültek, és bizonyára szülnek is, azonban bebizonyítva egyáltalán nincsenek.

Végül csak azt óhajtom még megjegyezni jellemzésül Mandich Mihály urra vonatkozólag, vajjon nem pirult-e önmaga előtt, midőn a 6-ik számban a többi között azt mondja, hogy kérdés: „vajjon ezen ur (Czirfusz Ferenc) úgy érez-e, mint a hogy beszél”, — annak vitatása nem tartozik ide (t. i. a Nevenbe).

Mert eme kitétel, egy tanítónak feljebbvalója által mondottak igazsága, átértése iránt, a legmegröhbabb kételyt tanúsítja akkor, midőn az ellenkezőt bebizonyítani nem képes.

Es épp azért helyes az 5-ik számban kitétt ama kifejezés, hogy mindegyik legyen tisztában önmagával és teendőjével, — érte a tiszta hazafiai köteleket.

J. M. M.

A bánat dalaiból.

I.

Az örömről, boldogságról
Oh, minek is szoltok nekem,
Mért bántjátok szegény szívem?
Ah, őket én nem ismerem!...

Oly sötétnek, oly borúsnak
Látja lelkem e világot,
Mely szívemen annyi, óh de
Annyi mérges sebet vágott!

... A sötét bú, a fájdalom
Hangja legyen ajkatokon
S akkor — érzem — jól esik majd,
Ha szavatok meghallgatom.

II.

(Születésem napján.)

Megint egy év...
Alig hogy csak észrevettem,
Úgy tűnt tova én felettem,
Úgy elvitte könnyű szárnya
Le — az örök mély homályba.

Gyorsan tűnt le,
És ah! mint a többi évem,
Ez is hozott olyat nekem,
Mi nem lehet elfeledve:
Könnyecseppeket a szemembe.

III.

Azért, hogy most úgy szenvedek,
Nem kerülöm a világot;
Mégfordulok, jó barátok,
Minduntalan közöttetek
S ha vígadtok, veletek
Én is együtt nevetek.

A panasz szót ki sem ejtem:
Ajakam a vígat adja,
Hazug mosolyt motogatva,
Bár titkon sír, sír a lelkem,
Ha vígadtok s veletek
Én is együtt nevetek.

Márton Pál.

Fürdői levél.

Írta: Xanthos.

Harkány, július hó.

Megkértek. De nem ám a kezemet (mert én csak házasodhatom, lévén bennem nagy mértékben kifejlődve a genus masculinum), hanem megkértek ismerős fürdő-társnőim (már t. i. annyiban fürdő társnőim, hogy a fürdőben elkülönítve, a parkban meg együtt sétálgatunk), hogy az Anna-bálon legalább is mint

benevolus auditor vegyek részt. A többi aztán magától jön.

En mindenkép szabadkozom, hogy nem vehetek benne részt, mert fáj mindenem. Egyszer a bal lábomat szakgatja a rheuma, azután egyszerre ácsap a jobb kezemre (akkor pedig az ember nem tud ölelni), majd ismét a jobb lábomat látogatja meg s végül átvándorol a balkezembe, úgy hogy folytonos körfolyamot végez bennem, mint valami bezárt villanytelepben a villanyfolyam. Végül előálltam a leghatásosabb argumentummal, hogy ha el is megyek, hát nem táncolok.

Mit, nem táncol?... hangzott egyszerre három aranyos torokból is a vétő.

Muszáj!

Muszáj?...

No hát ha kell (magyarul: muszáj), úgy elmegyek, de csakis lassut táncolok, azt is lassan.

Szent volt a béke, mintha legalább is három nagyhatalmasság írta volna alá és elváltunk, hogy a nagyszerű készüléket megtegyük a bálhoz. Egy szívelés kézszorítás után elhangzott fürdő társnőim esicsérgő ajkairól a... „vizontlátásig” szó, mit az erdő lombos fá méla búsan utánoztak: a vizontlátásig... a vizontlátásig... estére.

Az est azonban még messze volt és addig egy fürdővendégnek sok szórakozást kell keresni, míg a szerelmesek imádott Lunája kibújik ezüst szarvaival az ég milliárd csillagai közül.

Sokan annyira szórakoznak, hogy megfelejtkenek a vacsoráról (ez különben a legolcsóbb szórakozás); mások meg elfelejtik, hogy ma bál lesz; ismét némelyek (különösen a fiatalabbak, de néha az öregek is) a szerelmi kalandokban találnak enyhülést bajaikra, mikhez a park lombos fákkal szegélyezett kanyargós utai elég bő alkalmat szolgáltatnak, stb. stb.

Én is szórakoztam (de azt nem írom ám ide, hogy kívül és mivel, mert még megtalálna haragudni valaki) úgy annyira, hogy majdnem megfelejtekem bál i g é r e t e m r ő l .

Este 6 óra volt. Hozzá fogtam az öltözködés nagy munkájához, bár még mindig roppant szórakozott voltam.

Felhuztam az egyik lakkecipőmet. Nem jól állt. Levettettem és felhuztam a bal lábomra, most meg úgy állt, mintha Mária-Gyűd felé akarták volna huzni a barát-fráterek. Egy jó gondolatom támadt; egyszerre felhuzni mindkettőt. Ugy is tettem. De most meg úgy álltak, mintha nem az enyémekek lettek volna (wie es auch war ist) Hanem megnyugodtam bennök, mert fénylettek, mint Salamon temploma.

Most következett csak valami. Nem tudtam magamat elhatározni, hogy szürke, fehér, fekete, drap, kék, barna, kávészínű vagy sárga nadrágot vegyek-e fel? Próbálgattam egyiket is, másikat is. Egy sem állt jól. Mig végre a sok próbálgatás közt azon vettem magamat észre, hogy az egyik lábamon fehér a másikon meg sárga nadrág van; az egyik az elejével hátra, a másik a hátuljával előre.

Átkozott fürdői szórakozottság!
Az ember utóbb még a fejét is elvesztené a nyakáról, ha oda nem volna növe. (Mégis csak jobb otthon.)

Hej! mit is mond a nóta?
Messez jártam, másutt is volt jó dolgom,
Hej, de szívem csak azt mondja jobb otthon!

De az idő múlik és nekem bálba kell mennem. Hamar végeztem a nadrágokkal. Lerántottam irtalmatlanul mind a kettőt lábaimról (velők együtt leugrottak a lakkecipők is) és felhuztam a feketét; ez leg-szalóniasabb volt.

Azután a tükör elé álltam, felhuztam az egyik fehér mellényt (kettő van kérem) és kezdtem a nyakkendőmet másira kötni. Ez volt csak ám a tentalusi kín Egyszer jobbra, másszor meg balra hajlott. Ha visszahajtottam, akkor meg keresztbe fordult, mint a cigány keze, mikor a feszületet ellopta. Ennyi malőröm soha életemben nem volt.

40 (szage negyven) esztendő alatt mindent meg tudtam tanulni, csak pap koromban recitálni nem, meg másit kötni nem (de hát ez az asszony dolga; baragszik is érte, mert míg megköti, addig mindig odaég a rántása).

Még egyszer megpróbáltam; nem ment sehogyszem Mérgemben nagyot rántottam a két fölnél, és a hóhér kötele szörnnyű ropogások közt kiadta gonosz lelkét. Ugy kellett neki, meg nekem is, mért nem tanultam meg másit kötni.

De nemcsak azért van ám az embernek a feje, hogy — mint az egyszeri baka mondta, — a halsbindli föl ne esusszék miatta, hanem hogy legyen benne legalább is egy kalányi (baranyaiasan) ész. És ez az ész tudjon módot találni a labirintból való menekülésre.

No, hát az én eszem is kitalálta a módját.

Elszalasztottam (ha ugyan szaladt) a Pista inast a boltba egy olyan másliért, amit már valami anyagi kezek késznek csináltak, hogy ne kelljen egy szórakozott fürdővendégnek a máslikötése belebődulni.

S így a máslival is végeztem.

Ezalatt azonban már magamra rántottam a frakkomat is észrevétlenül. Ez az átkozott frakk is sok galibát okozott; mert a nyakkendő kötésbe annyira belemélyedtem, (mint a baranyai ember a kulacsba) hogy észre sem vettem, hogy a frakkom fecske szárnyai már eszokolódnak a lábszárammal.

Kerestem tehát a frakkomat mindenütt, de nem találtam. Tüvé tettem az egész szobát. Frakk nincs. Ennyire szórakozott csak a p... i kátor lehetett, midőn az éjjeli misén „et cum spiritu tuo” helyett azt kiáltotta vissza, hogy: cupas z, gondolván hogy még most is ferblizik.

Cupasz volt nekem is, mert csak frakk nélkül nem mehettem el a bálba?!

Most már kezdtem türelmetlenkedni, és egy szusz alatt az asszonyt is szidni, hogy miért nem pakolta be a frakkot is.

Pedig hát ő ártatlan volt, mert a frakk már rajtam is volt.

Istenem, Istenem... ily nagy szórakozottság sok volna egy anglustól is!

De hát mikor annyira a fejembe vettem azt a bált, meg azokat a szép bál i tündéreket, hogy hát

azután ma-
em vehetek
a bal lábo-
re átesap a
tud ölelni),
s végül át-
s körfolya-
nytelegben
hathatósabb
hát nem
erre három
ugy elme-
an.
is három
k, hogy a
z. Egy szí-
snőim esi-
it az erdő
látásig...
addig egy
ni, míg a
szarvaival
gfelejtkez-
szórako-
esz; ismét
az öregek
bajajkára,
kanyargós
ám ide,
haragudni
ejtkeztem
öltözködés
szórako-
p jól állt.
most meg
na huzni
egyszerre
most meg
olna (wie
nők, mert
ltam ma-
te, drap,
vegyek-e
Egy sem
azon vet-
fehér a
elejével
né a nya-
otthon.)
on!
mennem.
m irlgal-
itt leug-
; ez leg-
az egyik
a nyak-
tantalusi
jlott. Ha
mint a
ri maló-
ent meg
nem, meg
; harag-
g odaég
sehogy-
én, és a
gonosz
ért nem
a feje,
a hals-
legyen
an) ész.
ból való
át.
sta inast
angyali
y szóra-
tulni.
a frakk-
is sok
annyira
alacsba)
ke szár-
de nem
nines.
ehetett,
o" he-
ndolván
nélkül
y szusz
pakolta
nár raj-
ozottság
n azt a
gy hát

majdnem a szívem szakadt... pszt! megtudja az asszony!

Sohsem jövök többé furdóte.
Végre kimentett a zavarból a szalon kabátom (áldott egy szalon kabát), mert miután a frakkot nem találtam — hogy kabát nélkül ne menjek — föl kellett huznom a szalon kabátot. Ennek a szalon kabátnak az a jó tulajdonsága volt, hogy semmi áron sem akart a frakkon fölül kerekedni.

Kezdem figyelmes lenni a kabátom makaesságára (mert attól nem tartottam, hogy a furdói idény alatt kiszukóltam volna). Hát uram fia, a legnagyobb örömmre látom, hogy a kabát nem akar a frakk ujjára fölmenni.

Tehát a frakk már rajtam van?
Ákkorát ugrottam örömemben, mint a harsányi hegy.

Most újra a tűkör elé álltam — miután a klakkot egy sarokban lapulva megtaláltam — hogy megnézem magamat, ha vajjon elég fesch vagyok-e? Valódi furdói gavallért mutatott a tűkör (egy kissé nagyított, de az jól esik bál előtt).

Most már elmehetsz Arthur, szoltam magamhoz, mialatt az órára esett a tekintetem, a mely éppen akkor ütött 4 vékonyat és 9 vastagot.

Szintugy megborzadtam magamtól, hogy három óra hosszáig öltözködtem.

Mert három óráig öltözködni rosszabb, mint egy liter forró kénvizet meginni.

Mentem, azaz hogy rohantam a bálba, hol már az én furdó-társnőim hiába és kétségbeesetten várakozhattak reám (de nem várakoztak). Amint a terembe be akarok lépni, hát azon veszem magamat észre, hogy nincs jegyem.

Tyuhaj! aki láncos lobogós teremtette, hát hol a jegy?

Hol?...
Otthon maradt.

No már ez plusquam gyesznőség, mint az én Laci barátom mondja, ha valaki a ferbli játéknál disznóban van.

Ilyen szórakozott még az öregapám se volt, mikor a latin konjugációt tanulta. Mert azért, hogy valaki (mint az én öregapám) így konjugál: „amo, amas, amat: szomszéd asszony lányát; rego, regis, regit: még pedig a Rézit“ — lehet szórakozott, de olyan nem, mint én bál előtt voltam. Futottam haza a jegyért, mert biz az egy kemény flóres erejéig esonkított meg, ami pedig nagy szó egy reporternál (ugy-e igaz szerkesztő ur?), aki már megszokta a potya jegyeket.

Otthon már elfújták a gyertyát. Sötét volt a szobám. Nem találtam meg sötétben a gyertyát. Tapogatództam, míg végre az ágyamhoz értem, hol valamit tüdőkölni láttam.

Azt hittem, hogy a szobacicus; hozzákaptam erősen, de abban a pillanatban egy hatalmas nyervákolás töltötte be a szoba fulladt levegőjét, a kezemre pedig — miután a keztyám mint a fölfuvalkodott béka kettéhasadt — egy gyönyörű karmin piros karcolás rajzolódott.

Azonnal rájöttem, hogy ez cicus ugyan, de nem szobacicus, hanem egy átkozott nagy baranyai kandur.

Végre megtaláltam a gyertyát. Rágyujtottam, azaz hogy meggyujtottam.

A jegy ott feküdt az asztalomon a maga teljes valóságában és úgy sandított felém, mintha csak azt akarta volna mondani: „Te ugy sem mégy ma bálba!“ Zsebre vágtam a jegyet, hogy újból itthon ne felejtsem, a civkért pedig az orromra.

De minthogy a nagy keresgélésben szörnyen nekimelegedtem, még egy pohár vizet is leakartam elmenetelem előtt öblíteni.

Hanem az „ember tervez, Isten meg végez“
Mert, amint képzeletemben láttam, már a szebbnél-szebb báli angyalokat magam előtt ellejteni, annyira erőt vett rajtam a fantázia, meg a szórakozottság, hogy a pohár helyett a lavort kaptam föl és egész tisztességes tartalmát magamra öblítettem. (Jaj de ügyetlen!)

Most meg voltam kenve az utolsó kenettel is. (Csak ez hiányzott még.)

Hanem ez már kivett a békétüresből és egy hatalmas stentori hangon — „halál a fejedre lavór“ — kimondtam rá az utolsó ítéletet és zsupsz, ugy oda-vágtam a padimentumhoz, hogy az alvó legyek meg szűnyogok — mintha csak a guta ütötte volna meg őket — mind lepotyogtak a plafondról.

Ennyi balszerencse közt s ily sok vizsály után, olyan lettem mint egy pogány.

Petőfi csak így énekelte meg a bősziült Tiszát:
„Mint az örült ki letépte láncát,
Vágtatott a Tisza a rónán át.
Zúgva, bőgve, törte át a gátot,
El akarta nyelni a világot.“

De én még ennél is rosszabb voltam és egyenesen futottam ezen bajok kuforrásaihoz, az én kedves furdó társnőimhez.

Hát uram fia! majdnem elájultam a nagy méregtől (talán el is ájultam volna, ha az egyik, a szebbik mindjárt nyakon nem csipett volna), mert ők még mindig teljes pongyolában az asztal körül ültek és tereferéztek.

Hát a bál — kérdm én — hol maradt?
Micsoda bál — hangzott a szó ajkaikról.
Hát azt sem tudják, hogy ma van a bál?
No, ez pompás. Ez hallatlan szórakozottság!!
Ma...?
Igen, ma!

A meglepetés sötét szárnyai ütöttek tanyát erre a szóra: „igen ma“ — szelid arcaikon és mély esend töltötte be a szerény lakszoba néma falait.

A néma esendet azzal törtem meg, hogy — miután már ma bálba nem mehetünk — elfogom beszélni nékik a velem történeteket, ha a park regényes lugasai között felkeresik velem együtt a cukrázdát.

Az öröm sugárzó anyala visszaszállt bíbor ajkaikra és egy szívvel-lélekkel esengett mind a három ezüst hangján: a végzetes igen. (Rám nézve végzetes volt.)

Letelepdtünk a cukrázdába, hová az esti szellő lágy fuvalma az ezerfajú rózsák balzsamos illatárját besodorta és én megkezdtém a mesét. Míg a történetet klasszikus komolysággal elbeszéltem, nem keve-

sebb, mint tizenkét porcó fagyaltot rendeltem meg a számukra, s ők a legdíletantsabb szórakozottsággal szép lassacskán mind elfogyasztották.

Hogy a szívök megfagyott tőle, azt gyanitom, de hogy nem jártak-e ugy, mint az egyszeri zsidó asszony, kinek — midőn már a harmadik fagyaltot rendelte — azt vetette oda az ő Mória egész haragosan, hogy: „asszony, thalán sak nem gondulsz azth, hogy the belőled khoresolyapálya váljon“, azt már nem tudom... Annyit azonban tudok, hogy másnap nem győztem őket elvárni a furdóból, hol a fagyos szívöket iparkodtak a langyos furdó vizben fölolvasztani, hogy a... szerelem, akarom mondani a szórakozottság iránt újra fogékony legyem.

Annyi bizonyos, hogy az ember lehet szórakozott, a furdó-vendég szórakozottabb, de hogy a szerelmes asszony a legszórakozottabb, az kétségtelen, mert a bibliában is már írva vagyon, hogy: „Adá vala pedig Isten Adám mellé Évát a paradicsomba, hogy szórakoztassa.“

Naptár.

Augusztus.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár
6 Pént.	Urunk szívn.	Urunk szívn.	25 Olimpiasz
7 Szom	Donát pk. vt.	Afra	26 Hermolausz
8 Vas	C 8 Círjék vt	C 7 Círjék	27 E 8 Pantelem.
9 Hétfő	Román vt.	Roland	28 Nikánor
10 Kedd	Lőrinc vt.	Lőrinc	29 Teodota

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVAN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

613 szám.

Kulpin községe.

1886.

Bérbeadási hirdetmény.

Kulpin község s társai részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint tulajdonukhoz tartozó és Kulpin község egész területére s határára kiterjedő italméresi jog (bor, sör- és szeszestalmérés) **f. évi augusztus hó 29-én d. u. 3 órakor** Kulpin község-házánál három egymást követő évekre, vagyis 1886. évi november hó 1-től bezárólag 1889. évi november hó 1-ig haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek alólirott előljárásságnál bármikor mindenki által megtekinthetők.

Kulpin, 1886. évi július 24-én.

Lehotzky János
jegyző.

Govojcjin
bíró.

Pályázat.

Garán egy ujonnan szervezett róm. kath. jellegű dalmát tannyelvű vegyes osztályra ezenel pályázat nyitattik **augusztus hó 31-ig**.

Ezen állomás javadalmazása:

- 300 frt készpénz;
- 50 frt lakbér fejében, a községi pénztárból havi előleges részletekben fizetve.

Csak okleveles, a magyar és dalmát nyelvekben tökéletesen jártas tanítók pályázhatnak. Egyenlő minősítésnél az orgonázásban jártasak előnyben részesülnek.

Az állomás szeptember hó 15-én elfoglalandó.

A kellőleg felszerelt folyamodványok a garai róm. kath. iskolaszékre címezve nt. Láng Márton kerületi esperes-tanfelügyelő urhoz intézendők Csataaljára.

Kelt Garán, 1886. július hó 26-án.

3-2

Ribovicz András,

plébános és iskolaszéki elnök.

3709. szám.

kig. 1886.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megyébe kebelezett Uj-Futtak községében üresedésben levő jegyzői állásra, — melylyel 443 frt 37 kr készpénzbeli fizetés, 1/4 urbéri telek és 2 hold szántóföld, továbbá szabadlakás évezete van egybekötve, — az 1886. évi XXII. t. c. 82. §. rendelkezéséhez képest ezennel pályázat nyitattik.

Miről a pályázni óhajtok oly felhívással értesitetnek, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §-ában előirt s a magyar és német nyelvből jó sikerrel kiállott jegyzői vizsga letételét, valamint eddigi szolgálatukat tanúsító okmányokkal felszerelt kérvényüket f. é. augusztus hó 28-ik napjáig ezen szolgabíróháznál nyujtsák be.

A később érkező folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

A választási határnapul **augusztus hó 30-ik napjának d. e. 8 órája** Uj-Futtak község-házához tüzetik ki.

Kelt Bács-Bodrogh megye ujvidéki járás szolgabíróháznál, 1886. évi július hó 30-án.

Kolozsváry Sándor,
szolgabíró.

3-1

3710. szám.

kig. 1886.

Pályázati hirdeiméy.

Bács-Bodrogh megyébe kebelezett Ó-Futtak községében üresedésben levő jegyzői állásra, — melylyel 600 frt készpénzbeli fizetés, 105 frt lakbér és 2/4 telek föld évezete van egybekötve, — az 1886. évi XXII. t. c. 82. §. rendelkezéséhez képest ezennel pályázat nyitattik s választási határnapul **f. é. augusztus hó 30-ik napjának d. e. 10 órája** Ó-Futtak község-házához ezennel kütüzetik.

Miről a pályázni szándékozók oly felhívással értesitetnek, hogy az 1883. évi I. t. c. 6-ik §-ában előirt s a magyar, szerb és német nyelvből jó sikerrel kiállott jegyzői vizsga letételét, valamint eddigi szolgálatukat tanúsító okmányokkal felszerelt kérvényüket f. évi augusztus hó 28-ik napjáig ezen szolgabíróháznál nyujtsák be.

Kelt Bács-Bodrogh megye ujvidéki járás szolgabíróháznál, 1886. évi július hó 30-án.

Kolozsváry Sándor,
szolgabíró.

3-1

1540. szám.

Zsabyia község Előljárásságtól.

kig. 1886.

Pályázat.

Bács-Bodrogh megye zsabyiai járáshoz tartozó Zsabyia nagy községben leköszönés folytán üresedésbe jött és 400 frt fizetés és a községi jegyző részéről mellékjövedelem címén 200 frtnyi járandósággal egybekötött községi aljegyzői állomásra ezennel pályázat hirdettetik.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint az 1871. évi XVIII. t. c. 74. és 75. és az 1881. évi I. t. c. 6. §-a értelmében, ugy a magyar, német és szerb nyelvek bírását is, tanúsító okmánnyal felszerelt kérvényeiket **f. évi augusztus hó 25-ig** alulírott előljárásságnál annál is inkább nyujtsák be, mert a később beérkező folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

Zsabyán, 1886. évi július hó 30-án.

Aranitzky Athanasz, Csura Iszák,
közs. jegyző. 3-1 bíró.

Pályázat.

Bács-Bodrogh megyébe kebelezett Ó-Becse mezővárosban nyugdíjazás folytán üresedésbe jött községjegyzői állásra pályázat nyitattik és ennek választás után leendő betöltésére **1886. évi szeptember hó 23-ik napjának reggeli 9 órája** Ó-Becse község-házánál kütüzetik.

Ezen állással 700 frt évi fizetés és 200 frt lakbér javadalmazás jár.

A pályázni óhajtok felhivatnak, miszerint az 1883. évi I-só t. c. 6. §., valamint az 1886. évi 22. t. c. 82. § értelmében felszerelt és hivatalos magyar nyelven kívül a szerb nyelv tudását igazoló kérvényeiket 1886. évi szeptember hó 20-ik napjáig hozzám annál bizonyosabban benyujtsák, mert a később érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Ó-Becsen, 1886. évi július hó 30-án.

3-2

Gombos Béla,
szolgabíró.

Pályázat.

Csonoplyán egy ujonnan felállított róm. kath. németajku I és II. osztályu iskolára, pályázat hirdettetik **f. é. szeptember hó 19-re**. Ezen állomáshoz kötött évi javadalom 400 frt és lakbér fejében 50 frt. — A pályázók kellőleg felszerelt folyamodványukat a csonoplyai iskolaszékre címezve, főt. Goldscharek József prépost plébános, tanfelügyelő urhoz Sztanisicsra küldjék. — A pályázókban a német és magyar nyelv tökéletes jártassága kívántatik — Az orgonázásban jártas egyének előnyvel bírnak.

2-1

Pályázati hirdetmény.

A bács-almási bunyevác ajku iskolás figyermek hat évi tanfolyamu osztályának tanítói állomására pályázat hirdettetik.

Ezen állomással összekötött javadalmazás a lakbérrel együtt 500 forint o. ért.

A megválasztandó köteles az ismétlő bunyevác osztályuakat is minden külön díj nélkül tanítani.

A kellőleg felszerelt folyamodványok folyó évi augusztus hó 15-ig az almási kath. iskolaszékre címezve főt. Csicsáky József prépost esperes, kerületi tanfelügyelő urhoz Almásra küldendők.

Almásón, 1886. augusztus hó 3-án.

1-1

Almási r. k. iskolaszék.

Pályázat.

Kolluthon (Bács-Bodrogh megye) a róm. kath. IV., V., VI. tanfolyamu német ajku tanítói állomásra pályázat hirdettek.

Ezen állomás javadalma:

1. 500 frt készpénz, negyedévenként fizetve, és 50 frt lakbér, míg a község alkalmas tanítói lakot szerez.

Megkívánatik az illető férfi tanítóban a német és magyar nyelvben, úgy szintén a kertészetben alapos jártasság. A tanító az ismétlődő iskola vezetésére és növendékeinek a faiskolában tanítására köteleztetik; miért is ezen képességet kimutatni kell.

Határidő **f. évi augusztus hó 16.** A kellőleg felszerelt folyamodványok a kolluthi róm. kath. iskolaszékre címezve, nt. Láng Márton esperes és ker. tanfelügyelő urhoz Csataaljára küldendők. 3-3

1232. szám.
közs. 1886.

Arlejtési hirdetmény.

Alulírott elüljáróság, Bajmok község képviselőtestületének mai napon 14-ik szám alatt hozott határozatával történt megbízásánál fogva, ezennel közhírré teszi, miszerint a »jegyzői lakház« tetőzetének újbóli elkészítése és a szükségessé vált átalakítások eszközésére 2284 frt 67 krajcárban előirányzott kőműves, ács, lakatos, asztalos, üveges stb. munkálatokra, **folyó hó 15-én reggeli 9 órakor** Bajmok község tanácsstermében nyilvános szóbeli árlejtés és zárt ajánlat mellett verseny-tárgyalás fog tartatni.

A 10%-os készpénzbeli vagy elfogadható értékpapírral ellátott szabályszerű zárt ajánlatok, legkésőbb a verseny-tárgyalás napjának reggeli 8 órájáig, az alulírott elüljáróknál nyújtandók be, hol is az árlejtési feltételek, tervek és költségelőirányzatok is betekintheők.

A zárt ajánlatban kiteendő, hogy az ajánlattevő az árlejtési feltételek, tervek és költségvetéseket ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

A jelzett határidőnél később, vagy hiányosan benyújtott ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt Bajmokon, 1886. évi augusztus hó 1-én

Rédei Lajos, **Birosevits Jenő,**
jegyző. 3-2 h. bírő.

Pályázat.

Bács-Bodrogh megyébe kebelezzet Szenttamás mezővárosban nyugdíjazás folytán üreseedbe jött község jegyzői állásra pályázat nyitattik, és ennek választás utján leendő betöltésére 1886-ik évi szeptember hó 11 napjának reggeli 9 órája Szenttamás községhezánál kiütetik.

Ezen állással 800 frt évi fizetés, szabad lakás és 19 láncc föld haszonélvezete jár.

A pályázni óhajtok felhivatnak, miszerint az 1883. évi I-só t. c. 6. §., valamint az 1886. évi 22. t. c. 82. §. értelmében felszerelt és a hivatalos magyar nyelven kívül a szerb nyelv tudását igazoló kérvényeiket, okmányokkal együtt 1886. évi szeptember hó 5-ik napjáig hozzám annál bizonyosabban benyujtsák, mert a később érkezendő kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

O-Becsén, 1886. évi július hó 30-án.

3-2

Gombos Béla,
szolgabíró.

7817./1886.

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

Alulírt m. kir. jószágigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a kulai kincstári uradalomhoz tartozó s alább megnevezett bértárgyaknak további hasznosítása céljából a **szegedi kir. jószágigazgatóságnál folyó évi augusztus hó 26-án d. e. 10 órakor** írásbeli zárt ajánlati tárgyalás fog tartatni. 50 kros bélyeggel ellátott szabályszerű írásbeli zárt ajánlathoz 10% bántópenz melléklendő. Ily zárt ajánlatok az árverés megkezdéséig ezen kir. jószágigazgatósághoz is benyujthatók. Vagyontalan egyének, vagy a multra nézve hátralékos régi bérlők, továbbá esőd, gyámság vagy gondnokság alatt álló egyének az árverésben részt nem vehetnek. A részletes feltételek a kir. jószágigazgatóságnál betekintheők. Utóajánlatok figyelmen kívül hagyatnak. Haszonbérbe fognak adatni: 0 Verbászi kisbérlet I-ső dűlő 320 hold 22 □ öl 7549 frt 53 kr kikiáltási árral 1886. évi október 1-től 3 évre, évente felváltva őszi, kapás, tavaszi alá, de másként szabad használatra és ugartartás nélkül. Szegeden, 1886. évi július hó 28-án. **M. kir. államjóságigazgatóság.** Utánnomás nem díjazatik. 2-2

7465. szám.
1886.

Arlejtési hirdetmény.

Alulírt kir. jószágigazgatóság által ezennel közhírré tétetik, hogy a **folyó évi augusztus hó 12-én d. e. 10 órakor** az apatini kir. kincstári ispánságnál **Zomborban a kir. adóhivatal helyiségében** a bérreghi róm. kath. plébánia épület és az előtte lévő régi kútnak helyreállítása iránt — 770 frt 90% kr kikiáltási árral — zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés fog megtartatni. Árlejtésni kívánók felhivatnak, hogy a jelzett árlejtési versenyhez 10% bántópenzzel ellátva jelenjenek meg, nemkülönben az 50 kros bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatok is a kikiáltási ár 10% ának megfelelő bántópenzzel látandók el s az árlejtés megkezdéséig az árlejtési bizottsághoz nyújtandók be. Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek. Közlebbi feltételek alulírt jószágigazgatóságnál, valamint a fentemlített ispánságnál Zomborban naponként megtekintheők. Szegeden, 1886. július hó 22-én. **M. kir. államjóságigazgatóság.** Utánnomás nem díjazatik. 2-2

Mérsékelt árak

Ajánlat!

Díszlevegőpapírok
esmas dobozokban és borítékokban,
emlékkönyvek,
gyermek-levegőpapírok,
jegyzéklő könyvek (Notiz).

Mindenféle
író és
csomagpapír,
papirzacskó,
írka k,
füzetek,
ÜVEG-
és
szőlőpapír
levelepapír
boríték

MEZŐSÉGI NYELV-ÉRTÉKESKEDÉSE

KÖNYV-
PAPÍR-
ÉS
ZOMBORBAN.
IRÓ-ÉS
BÁLYSZER-
KERESKEDÉSE

Vonalzott
könyvek
üzleti és magán
használatra.
Tinták,
tollak
és
tollszárazok.
Vonalzók, háromszegek,
rajzeszközök
és
festékek.
Megrendelések bármily cse-
kelyek is, a legpontosabban
teljesítetnek.

12-10

Mérsékelt árak

Üzleti könyvek és ügyvédi nyomtatványok

Üzleti könyvek és ügyvédi nyomtatványok

Földhaszonbérbeadási hirdetmény.

A néhai **Lébb György-féle** 81 holdas szállási-föld, a Radovicsi szállások közelében, **kaszáló, legeltetés és szántás** alá; a szöntai-hid közelében fekvő **szőlő** és 9 hold csaira föld pedig **egy évre haszonbérbe** vehető.

Bővebb értesítéssel szolgál

Thum Vince,

2-1

végrendeleti végrehajtó.

7390. szám.

1886.

Visszarverési hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy a kis-zstapári kincstári uradalomhoz tartozó esonopai vendéglő és az abban gyakorlandó bor- és pálinka-mérési jognak az árverés jóváhagyása napjától kezdve 1889. évi december hó 31-ig terjedő időig leendő bérbeadása iránt évi 2246 frt haszonbér, mint kikiáltási ár mellett — Ádám Antal visszalépett versenyző kára és veszélyére — **1886. évi augusztus hó 12-ik napján d. e. 9 órakor** a kulai kincstári ispánság hivatalos helyiségében nyilvános árverés fog megtartatni. Árverési kívánók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben letenni. A szóbeli árverés megkezdése előtt 10% bántópenzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatok is elfogadhatnak, a feltételek pedig a kulai kir. ispánság, valamint a szegedi kir. jószágigazgatóságnál bármikor megtekintheők. Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek. Szegeden, 1886. július hó 27-én. **M. kir. államjóságigazgatóság.** 2-2

7506. szám.
1886.

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

Alulírt kir. jószágigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a kis-zstapári uradalomhoz tartozó s alább megnevezett bértárgyaknak további hasznosítása céljából a **kulai kir. ispánságnál folyó évi szeptember hó 2-án d. e. 10 órakor** írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni. Az árverés megkezdése előtt 10% bántópenz leteendő, s az 50 kros bélyeggel ellátott szabályszerű írásbeli zárt ajánlat-hoz is 10% bántópenz melléklendő. Ily zárt ajánlatok folyó évi augusztus hó 31-ig ezen kir. jószágigazgatósághoz is benyujthatók. Vagyontalan egyének vagy a multra nézve hátralékos régi bérlők, továbbá esőd, gyámság vagy gondnokság alatt álló egyének, az árverésben részt nem vehetnek. A részletes feltételek a kulai kir. ispánságnál betekintheők. Utóajánlatok figyelmen kívül hagyatnak. Haszonbérbe fog adatni: az ó-sziváci I-ső számú bérlet 642¹³⁸⁰ hold 10579 frt 94 kr kikiáltási árral 1886. évi október hó 1-től 6 évre. Ugartartás kötelezettsége nélkül szabad használatra. Szegeden, 1886. július hó 23-án. **M. kir. államjóságigazgatóság.** Utánnomás nem díjazatik. 2-2

Pályázat.

Sztanisicson megürült rom. kath. német ajku tanítói állomásra pályázat hirdettek **f. é. augusztus hó 19-re.** Évi javadalma a következő: 1. Készpénz 220 frt. 2. Kétszeres búza 35 pozonyi m. 3. Kemény hasábfá 2 öl. 4. Szalma fűtésre elegendő. 5. Ismétlődő-iskola tartásáért 25 frt. és 6. Szabad lakás. — A pályázók német és magyar nyelvben tökéletes jártassággal bírnak. — Ez állomásra csak is férfiak pályázhatnak. — A kellőleg felszerelt folyamodványok a sztanisicsi iskolaszékre címezve főt. Goldscharek József prépostplébános urhoz Sztanisicsra küldendők. (2-1)

Harkányi gyógyfürdő
Magyarország, Baranyavármegyében,
fürdőidény május 1-től szeptember 30-ig.

Habár ezen fürdő hírneve oly hosszú évek lefolyása óta számtalan kiváló gyógyeredményei által meg is lett alapítva, mégis a fürdőigazgatóság sok évi tapasztalat alapján kijelenteti, hogy ezen csodaszert gyógyforrásnál ezrek és ezrek a legmakacsabb és legnehezebb betegségekben is egészgyökeret és egészségüket visszanyerték, a miért is a legnagyobb elismerést érdemlik.

E fürdő a maga nemében egyedül áll; minden más akár beföldi, akár külföldi hason gyógyforrást győgyhatás tekintetben felülmúl; amit külfölden az évtől-évre szaporodó vendégek száma is bizonyít.

Ezen 500 R. természetes meleg ártéri kénforrás kitűnő gyógyhatást hatással bír **caúdos, köszvény, görvélly, idült bőrkülsőre, aranyer, nőbántalmakra, fogamzási hiányok, sebészek, daganatok, és húgvesztés, szék- és ivarszervi bántalmak ellen.**

Az utazásra ajánlható Budapest-pesti vasút, vagy a Délviszti budapest-kanisza-baresi vonal, állomás: **Villány.**

Posta- és távirat-állomás.
Bővebb tudósítást a legnagyobb készségről dr. Heller József rendes főorvos nyújt.
Harkány, 1886. május 1.

A fürdő-igazgatóság.

Harkányi gyógyfürdő. 12-10

Harkányi gyógyfürdő. 12-10

Irnok kerestetik.

Alulírt jegyzőnél a rendszeresített irnoki állomás **f. évi augusztus hó 1-vel** betöltendő.

A javadalmazás áll: o. é. 300 frt a községi pénztárból havi részletekben, és — kitűnő szorgalom reményében — ingyen ebéd a jegyzőnél.

A hivatalos nyelven kívül a német és szerb nyelv bírása okvetlenül szükséges.

Felhivatnak ennél fogva a pályázni kívánók, miszerint a jegyzői hivatal elláthatását — különösen adóügyekben — igazoló hiteles bizonyítványokkal felszerelt leveleikkel, melyekben az erkölcsi magaviselet is igazolandó, alulírott-hoz mielőbb forduljanak.

Kelt Obrovácon, 1886. július hó 14-én.

Mallin Károly,
jegyző.

3-3